Adviesraad Sociaal Domein Nieuwegein

Het College van B&W
Postbus 1
3430 AA Nieuwegein

Contactpersoon V. Hogendoorn
Telefoon 030-6071957
E-mail v.hogendoorn@nieuwegein.nl

Datum 8 december 2020
Onderwerp
Ongevraagd advies met betrekking tot jeugdzorg

Geacht College,

Hierbij ontvangt u een ongevraagd advies met betrekking tot jeugdzorg.

Na signalen over jongeren die op de grens van de volwassenheid aanlopen tegen beperkingen bij hun zoektocht naar hulp in het sociaal domein (de zogenaamde 18-/18+ problematiek), heeft de Adviesraad Sociaal Domein Nieuwegein een taakgroep geformeerd die op dit deelgebied naar verdere signalen heeft gezocht. De taakgroep heeft documenten bestudeerd, met experts gesproken en gesprekken gevoerd met een aantal jongeren die uit eigen ervaring over deze problemen kunnen vertellen. Van onze bevindingen is verslag gedaan in een notitie die is besproken in de adviesraad en, op 10 november jl., met de wethouders Marieke Schouten en Jan Kuiper. Bij dit gesprek was ook een beleidsmedewerker aanwezig.

Op basis van al deze bevindingen is besloten dit – ongevraagd - advies uit te brengen aan het college van B&W. Het advies omvat twee delen. Het eerste deel handelt specifiek over de 18-/18+ problematiek, het tweede deel omvat enkele suggesties die breder reiken dan de jeugdzorg alleen. Voor toelichting en uitwerking van dit advies verwijzen wij naar de gespreksnotitie die als bijlage is bijgevoegd.

A. Advies jeugd 18-/18+

In de groep 18-/18+ komen jongeren voor die problemen ervaren in het sociaal domein. Het gaat dan om onderwijs, wonen, inkomen, stage en werk (of toeleiding daartoe). We hebben geconstateerd dat het vaak (te) lang duurt voordat deze problemen opgemerkt en serieus opgepakt worden. Vaak wordt te lang afgewacht totdat jeugdigen (of hun omgeving) echt grote problemen ervaren. Vroegtijdige signalering is daarom belangrijk. Ook hebben wij gemerkt dat er te weinig samenhang en samenwerking is tussen verschillende organisaties en instellingen waar deze jongeren mee te maken krijgen. In dit kader is ook omgaan met

privacyregels een steeds terugkerend probleem.

Wij adviseren daarom:
1. Stel de jongere en zijn leefwereld centraal. Die is niet gesegmenteerd, maar bestaat uit een samenstel van verschillende domeinen: thuis, opvoeding, school, werk, vrienden, vrijetijdsbesteding. Problemen in het ene domein hebben vaak een weerslag op andere domeinen.
2. Van belang is dat de jongeren zelf in beeld zijn en betrokken worden bij de hulpverlening. Neem hun eigen verhaal over hun (opvoedings-)situatie serieus. Een eerste stap hierin kan zijn om met de jeugdige vast te stellen of het traject wel/niet voldoende hulp biedt bij de vraag. Ga ook regelmatig in gesprek met de jongeren over de ervaringen.
3. Besteed meer aandacht aan het vroegtijdig signaleren van eventuele problemen. Wees proactief en zorg ervoor dat signalen die vaak wel bij individuele instanties opgemerkt worden, gedeeld worden met andere organisaties. Nu wordt vaak pas achteraf een problematische situatie/samenloop van problematieken aangepakt. Privacyregels hoeven niet altijd een probleem te zijn als jongeren of hun vertegenwoordigers zelf hiervoor toestemming geven.
4. Neem hierbij de levensloop van jongeren als uitgangspunt: zorg ervoor dat tijdig ingespeeld wordt op toekomstige situaties, zoals het wisselen of verlaten van school, het vinden van werk en huisvesting en wijzigingen in de formele en financiële situatie.
5. Wij constateerden op basis van onze gesprekken met Mbo-leerlingen dat er verschil is tussen de begeleiding in Utrecht en die in Nieuwegein. In ons gesprek met de wethouders hoorden wij al dat er gewerkt wordt aan een regionale aanpak op basis van het Utrechtse model. Dit zien wij als een belangrijke stap om tot een levensbrede en geïntegreerde aanpak te komen. Wij adviseren de gemeente Nieuwegein om met de aanwezige Mbo's in de stad deze uitgangspunten daadwerkelijk op te pakken.
6. De adviesraad vindt het van belang om niet steeds te werken met 'pilots', maar daadwerkelijk tot een standaarduitvoering te komen.
7. Wij hebben gemerkt dat het voor veel jongeren en hun ouders onduidelijk is wat verwacht kan worden van de professionals van Geynwijs. Hoe veel kennis hebben zij of moeten zij hebben van de uiteenlopende problematieken waarmee jongeren te maken kunnen krijgen? En wat is hun rol in de keten van de hulpverlening? Het is belangrijk dat van meet af aan duidelijkheid bestaat over deze rol opdat er geen verkeerde verwachtingen ontstaan.
8. Het is van belang om de resultaten van (individuele) hulptrajecten te volgen en op basis daarvan 'lessen' te trekken om tot betere preventie te komen. Er zijn bij Geynwijs en bij de regionale backoffice veel gegevens beschikbaar, ook over de effecten. Daar moet meer mee gewerkt worden.
9. Cijfers zijn belangrijk, maar verzamel ook de individuele verhalen van jongeren en hun ouders over hun ervaringen met de hulpverlening. De bundeling van individuele

verhalen biedt een schat aan kennis over waar het goed gaat, wat beter kan en vooral ook: hoe het beter kan.

B. Advies sociaal domein-breed

Een aantal van bovenstaande adviezen kan ook sociaal domein-breed worden opgevat:
1. Stap af van het steeds opstarten van 'pilots'. Er gaat veel tijd, aandacht en geld verloren. Zoek eerder naar formulering van een 'basisaanpak', iets waar tijd, aandacht en geld in moet gaan zitten en waarop cliënten kunnen rekenen.
2. Bepaal die aanpak meer op resultaatgegevens; en die resultaatgegevens kunnen meer zijn dat de cijfers van gebruik uit de backoffice. Die resultaten moeten meer aangevuld worden met daadwerkelijke ervaringen van gebruikers. Dat kan door cliënten een uitgebreidere rol te geven in evaluaties. Geef daadwerkelijk vulling aan het 'vertel' onderdeel naast het 'tel'onderdeel en maak het een vast onderdeel van begeleiding om vast te stellen of de cliënt wel/niet geholpen is.
3. De brede aanpak (één gezin, één plan, één regisseur) wordt veel gepropageerd, maar pas uitgevoerd als de ketenaanpak vaststelt dat iemand al helemaal vastgelopen is. Stel eerder vast of er een brede aanpak zinvol is. Ook hier kan een vast onderdeel van begeleiding zijn om te vragen of er (ook) andere problemen spelen.
4. De aanpak van privacy speelt ook hier breder. Vraag cliënten standaard of hun gegevens gedeeld mogen worden als er sprake is van bredere problematiek. Dan hoeven zij niet iedere keer opnieuw gegevens aan te leveren.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein
dr. P.J.H. Selten
voorzitter

Voor deze,

Mevr. V. Hogendoorn
ambtelijk secretaris

Bijlage: Gespreksnotitie

gespreksnotitie
taakgroep jeugd.pdf

i.a.a. de Gemeenteraad van Nieuwegein